

Kirjallinen selvitys Oriveden valtuustoaloitteesta kahden tuotantoeläinlääkäriin pysymiseksi Oriveden seudulla tulevaisuudessakin

Oriveden kaupunginvaltuuston kokouksessa 26.04.2021 § 24 otettiin vastaan valtuustoaloite kahden tuotantoeläinlääkäriin pysymiseksi Orivedellä tulevaisuudessakin.

Aloite kuului seuraavasti;

"Orivedellä ollaan siirtymässä yhteen tuotantoeläinlääkäriin, tähän asti on ollut 2.

Oriveden seudulla on 3500 tuotantoeläintä ja 1 eläinlääkäri.

Tampereella on 700 tuotantoeläintä ja 2 eläinlääkärinä. Missä tasapuolisuus.

Orivedellä on siirtynyt eläkkeelle yksityinen eläinlääkäri, joka on hoitanut suurelaimia.

Yhdellä lääkäriellä työmäärä muodostuu liian suureksi ja aiheuttaa ongelmia jaksamisessa.

Kaupungin eläinlääkäri hoitaa myös paljon harraste eläimiä.

Kaupungineläinlääkäriellä on myös viranomaistehtäviä.

Yhdelle eläinlääkärielle työsarka on liian suuri."

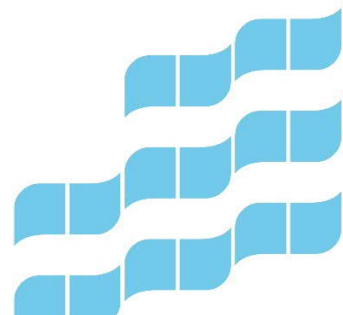
Oriveden kaupunginvaltuuston puheenjohtaja otti valtuustoaloitteen vastaan ja totesi, että aloite lähetetään kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Oriveden kaupunginhallitus päätti 17.05.2021 § 139 että kaupunginhallitus toimittaa valtuustoaloitteen Tampere - Orivesi yhteistoiminta-alueelle ja hyvinvointijohtajalle valmisteltavaksi siten, että valmistelu toimitetaan kaupunginhallitukselle 31.8.2021 mennessä. Oriveden hyvinvointijohtaja pyysi kirjallista selvitystä alueellisen ympäristöterveydenhuollon ympäristöterveyspäälliköltä.

Selvitys

Taustaa

Alueellisen ympäristöterveyden yksikön toiminta-alueella on kahdeksan kunnan yhteistyösopimus ympäristöterveydenhuollon tehtävien järjestämisestä. Tampere toimii vastuukuntana. Ympäristöterveydenhuollosta säädetään terveydensuojelulaissa (763/ 1994), elintarvikelaissa (297/ 2021), tupakkalaissa (549/ 2016) ja eläinlääkintähuoltolaissa (765/ 2009).

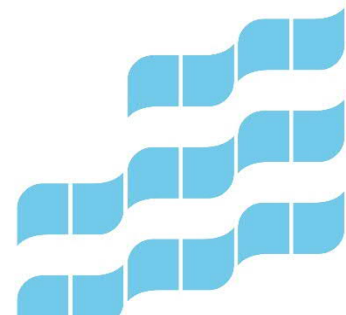
Alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaoston tehtävänä on huolehtia, että edellä mainittujen lakien mukaisia ympäristöterveydenhuollon velvoitteita noudatetaan. Alueellinen ympäristöterveyden yksikkö järjestää alueellaan peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellisen eläinlääkäriavun sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien hoidon siten kuin eläinlääkintähuoltolaissa säädetään. Toiminnassa on kyse laajemman alueellisen ympäristöterveydenhuollon toiminnan toteuttamisesta elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakka-, eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan ja eläinlääkäripalvelujen osalta.

Alueelliset ympäristöterveyden yksikön eläinlääkintähuollon palvelut muodostavat yhden kokonaisuuden. Aluejako on kuitenkin säilytetty ja eläinlääkintä toteutettu yhdistymisvaiheen aikaisilta vastaanotoilta, koska on haluttu turvata pysyvät asiakaskontaktit ja otettu huomioon praktikkoeläinlääkäriin työn alueellinen luonne. Ympäristöterveysyksikössä on viisi eläinlääkinnän toimipistettä, jotka sijaitsevat Lielahdessa Tampereella, Orivedellä, Kangasalla, Valkeakoskella ja Urjalassa. Muutoksia virkojen sijoittumisessa eri toimipisteiden välillä ei yhdistymisen jälkeen ole tehty, vaan virat ovat sijoittuneet alkuperäisiin, yhdistymisvaiheen aikaisiin toimipisteisiin.

Eläinlääkäripalveluissa tarvittavan mitoituksen arvioimisesta säädetään eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 10 §:ssä seuraavasti:

10 § Kunnan suunnitelma

Kunnan on laadittava suunnitelma järjestämistään eläinlääkäripalveluista sekä tässä laissa tarkoitetusta eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Suunnitelman tulee sisältää tiedot eläinlääkäripalvelun tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksesta sekä valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä. Palvelun mitoitusta suunniteltaessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalveluiden tuottajien kunnan alueella tarjoamat palvelut.

Nyt on kyseessä ensimmäinen kerta, kun ympäristöterveysyksikön eläinlääkintähuollossa vapautuu praktikkoeläinlääkärin virka. Tässä tilanteessa alueellisen ympäristöterveyden yksikön on mainitun pykälän mukaisesti arvioitava kunnan eläinlääkintähuoltoon tarvittava mitoitus huomioiden yksityinen eläinlääkäritarjonta.

Ympäristöterveydenhuollon tehtävien järjestämistoiminnan tulee olla kaikkien alueen kuntien osalta tasa-arvoista ja vaatimukset täyttävää sekä turvata riittävät palvelut.

Tilastotietoa eri alueiden eläinlääkintähuollon toteumista kerätään vuosittain hyötyeläinsairasmatkojen, ei-hyötyeläin sairasmatkojen (yleensä hevosia) ja vastaanotolle tehtyjen pieneläinkäyntien osalta. Näitä tietoja käytettiin hyväksi eläinlääkintähuollon mitoituksen uudelleenarvioinnissa. Arviointia varten huomiottiin myös Luonnonvarakeskuksen vuoden 2019 tilastot alueen nautojen ja sikojen määrästä.

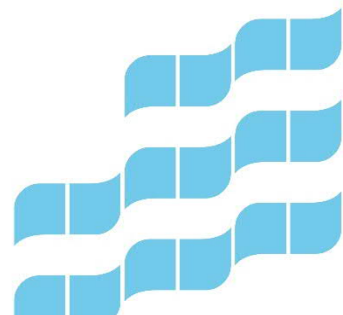
Ympäristöterveysyksikön tulee huomioida myös praktikkoeläinlääkärien riittävä tulotaso, jotta viranhaltijalla on hyvät edellytykset riittävään toimeentuloon. Praktikkoeläinlääkäreiden palkka koostuu yksikön maksamasta kuukausipalkasta, päivystyskorvauksista ja praktikkoeläinlääkäreiden itsensä asiakkailta laskuttamista käynti- ja toimenpidepalkkioista. Praktikkoeläinlääkäri arvioi vuosittain Käynti- ja toimenpidepalkkiot, joiden perusteella alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaosto päättää eläkepalkkaperusteen, joka ilmoitetaan KEVA:aan.

Sopimuksessa yhteisestä toimielimestä ympäristöterveydenhuollon viranomaistehtävien hoitamisessa (TRE:1656/00.01.05/2017) toimintaa ei ole säädelty yksittäisten toimipisteiden ylläpidon tai niissä yhdistymisvaiheessa olleiden virkojen säilyttämisen osalta.

Ympäristöterveysyksikön virkojen täytön tarve arvioidaan uudelleen aina kun virkoja vapautuu. Tarpeellisuusarviointi koskee koko kahdeksan kunnan toimialuetta ja kaikkia toiminta-alueen virkoja. Viroissa tapahtuvat muutokset eivät edellytä kuntaneuvotteluja.

Arvio

Kerättyjen tietojen perusteella eri eläinlääkärivastaanottojen (ja samalla praktikkoeläinlääkäreiden) hoitotoimenpiteiden määrä eroaa huomattavasti.

Eläinlääkäreiden toimenpiteet v 2015 - 2020;

Oriveden toimipiste;

- hoitaa pääsääntöisesti Oriveden ja Juupajoen alueita
- kahden praktikkoeläinlääkärin voimin vuoteen 2021 saakka
- Keväällä 2021 on sovittu, että Lielahden eläinlääkärit tekevät osittain myös Oriveden vastaanoton tehtäviä ja tarvittaessa palkataan määräaikaista viranhaltijoita.
- hyötyeläinkäyntejä noin 80 - 120 kpl / vuosi eläinlääkärinä kohti
- ei-hyötyeläinkäyntejä (yleensä hevosia) noin 50 - 90 kpl / vuosi eläinlääkärinä kohti
- pieneläinten vastaanottokäyntejä noin 300 - 700 kpl / vuosi eläinlääkärinä kohti

Tampereen toimipiste;

- hoitaa pääsääntöisesti Tampereen aluetta (vuodesta 2021 alkaen osallistuu Oriveden ja Juupajoen eläinlääkintään), kaksi praktikkoeläinlääkärinä
- hyötyeläinkäyntejä noin 50 kpl / vuosi eläinlääkärinä kohti
- ei-hyötyeläinkäyntejä (yleensä hevosia) noin 40 - 70 kpl / vuosi eläinlääkärinä kohti
- pieneläinten vastaanottokäyntejä noin 1000 kpl / vuosi eläinlääkärinä kohti

Kangasalan toimipiste;

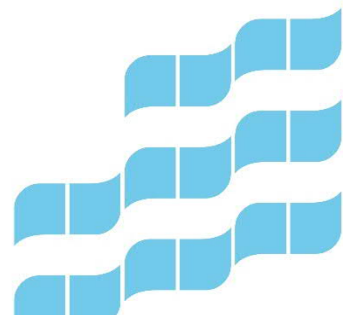
- hoitaa pääsääntöisesti Kangasalan ja Pälkäneen alueita kahden praktikkoeläinlääkärin voimin
- hyötyeläinkäyntejä noin 200 - 300 kpl / vuosi eläinlääkärinä kohti
- ei-hyötyeläinkäyntejä (yleensä hevosia) noin 200 - 300 kpl / vuosi eläinlääkärinä kohti
- pieneläinten vastaanottokäyntejä noin 2000 - 2500 kpl / vuosi eläinlääkärinä kohti

Urjalan ja Valkeakosken toimipisteet;

- hoitavat pääsääntöisesti Urjalan, Akaan ja Valkeakosken alueita, Akaa jaettu toimipisteiden kesken
- kaksi praktikkoeläinlääkärinä Urjalassa ja yksi Valkeakoskella
- hyötyeläinkäyntejä noin 250 - 300 kpl / vuosi eläinlääkärinä kohti
- ei-hyötyeläinkäyntejä (yleensä hevosia) noin 50 - 140 kpl / vuosi eläinlääkärinä kohti
- pieneläinten vastaanottokäyntejä noin 500 - 1000 kpl / vuosi eläinlääkärinä kohti

Oriveden ja Tampereen eläinlääkärivastaanottojen suoritemäärät ovat hyötyeläinten ja muiden suurelainten osalta noin kolmannes Kangasalan, Urjalan ja Valkeakosken toimipisteisiin verrattuna.

Eläinlääkäriresurssit ja työmäärä on jakautunut selkeästi siten, että Tampereen ja Oriveden vastaanottojen osalta resursseja on liikaa ja niitä tulee yhdistää. Tampereen kahden

praktikkoeläinlääkäriin työpanosta siirretään Oriveden vastaanotolle (asiasta on pidetty yhteispalaveri ja sovittu jo keväällä 2021, mutta se ei ole toteutunut odotetusti) ja vastaanottojen eläinlääkäreiden yhteistyötä tiivistetään työnantajan toimesta.

Praktikkoeläinlääkäreiden viranomaistehtävät ovat vähentyneet huomattavasti valvontaeläinlääkärien virkojen perustamisen myötä. Viranomaistehtäviä on satunnaisesti, eivätkä ne vie merkittävästi työaikaa.

Nautojen ja sikojen määriä Tampereen päivystysalueella LUKE 2019 (Luonnonvarakeskus)

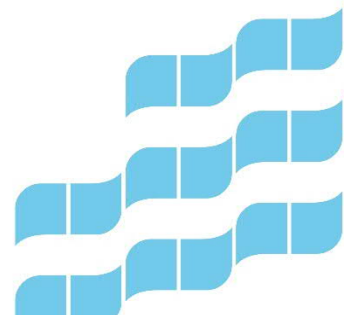
	nautoja	nautatiloja	sikaloita	
Akaa	2535	27	2	
Urjala	2621	31	9	
Valkeakoski	1567	13	0	
yht.	6723	71	11	
		82 tilaa / 3 eläinlääkärinä		=> 27/praktikko
Kangasala	2439	38	0	
Pälkäne	2819	38	1	
yht.	5258	76	1	
		77 tilaa / 2 eläinlääkärinä		=> 38/praktikko
Juupajoki	954	12	0	
Orivesi	2200	32	6	
Tampere	719	12	0	
yht.	3873	56	6	
		62 tilaa / 4 eläinlääkärinä		=>15,5/praktikko
		tai		
		62 tilaa / 3 eläinlääkärinä		=> 21/praktikko

Luonnonvarakeskuksen tilastojen mukaan Tampereen ja Oriveden praktikkoeläinlääkäreiden eläinmäärä on noin 25 - 45 % pienempi kuin muulla alueella eläinlääkärinä kohden, vaikka alueella olisi kolme eläinlääkärinä.

Alueen yksityinen eläinlääkäripalvelujen tarjonta

Alueella toimivia yksityisiä eläinlääkäreitä, ml. eläkkeelle jäänyt eläinlääkäri, on haastateltu arviota varten. Eläkkeelle jääneen yksityiseläinlääkäriin osuus alueen tiloista on ollut noin viidennes.

Pieneläinlääkäripalveluja alueella on runsaasti.

Hevosten eläinlääkintää varten alueelle on perustettu vuonna 2020 yritys, jossa työskentelee kaksi eläinlääkärinä. Haastatteluissa saamiemme tietojen mukaan alueella on myös osa-aikaista hevosin ja pieneläimiin kohdistuvaa yksityistä eläinlääkärin ammatinharjoittamista.

Kunnan ei tule luoda kilpailutilannetta, jos alueella on olemassa yksityisiä eläinlääkäripalveluja tuottavia yrityksiä.

Yksityinen tarjonta huomioiden, ei Orivedellä ole tarvetta kahdelle täysiaikaiselle praktikkoeläinlääkärille.

Eläinlääkäreiden tulotaso

Potilaskäyntien määrä vaikuttaa suoraan eläinlääkärin ansiotuloihin.

Vuosien aikana on ollut havaittavissa Oriveden praktikkoeläinlääkäreiden pienempi ammatinharjoittamisen ammattitulo muihin verrattuna. Kunnalla on velvoite varmistaa riittävä tulotaso, eli virkatehtäviä tulee olla riittävästi. Tämä ei toteudu, mikäli Orivedellä on kaksi täysiaikaista kunnallista praktikkoeläinlääkärinä.

Yhteenveto

Ottaen huomioon eri eläinlääkärivastaanottojen suoritteet, eläinten lukumäärä, yksityiset eläinlääkäripalvelut ja alueen eläinlääkäreiden todennettu ansiotaso, on paras vaihtoehto siirtää eläinlääkäriresursseja Tampereelta Orivedelle tarvittavina ajankohtina sekä tarvittaessa palkata määräaikaista viranhaltijoita.

Tampereella 24.8.2021

Merja Bojang

Ympäristöterveyspäällikkö

